Aktuální členění větné ve studentských překladech ze španělštiny do češtiny[1]

VANDA OBDRŽÁLKOVÁ
Univerzita Karlova, Praha
vanda.obdrzalkova@ff.cuni.cz

Úvodem

Při volbě tématu příspěvku, jehož cílem je mimo jiné oslavit významné životní jubileum naší milé a vždy inspirativní učitelky a kolegyně, profesorky Jany Králové, jsem se rozhodla symbolicky připomenout a částečně reflektovat její práci a přínos v oblasti kontrastivní lingvistiky a představit krátkou studii věnovanou problematice aktuálního členění větného ve studentských překladech ze španělštiny do češtiny. Závěry kontrastivně lingvistických studií Jany Králové, včetně jejich metodologických aspektů a didaktických implikací, významně obohacují českou hispanistiku a translatologii a posloužily jako jedno z důležitých východisek pro tento příspěvek.

Cíl práce a teoretická východiska

Cílem naší krátké studie je analýza překladatelských problémů souvisejících s aktuálněčlenskou výstavbou ve studentských překladech ze španělštiny do češtiny. Konkrétně se zaměříme na překladatelská řešení, která lze z hlediska principů ACV uplatňovaných v češtině považovat za defektní, a tedy narušující koherenci cílového textu, a pokusíme se je dát do souvislosti s dosud formulovanými závěry a hypotézami o rozdílném přístupu k větné výstavbě v češtině a španělštině. Vycházíme z mnohokrát formulovaného předpokladu, že výstavba výpovědi je založena na postupu od informace známé, nesoucí nižší stupeň komunikativního dynamismu (východisko), k informaci nové, jejíž komunikační dynamismus je vyšší (jádro).[2] Ačkoli tento princip lze považovat za univerzální, míra jeho uplatňování se

1 Tato studie vznikla za podpory projektu Univerzity Karlovy Progres Q10, Jazyk v proměnách času, místa, kultury.

2 Zde vycházíme z obecné teorie o aktuálním členění větném, jak ji formulovali představitelé Pražské jazykovědné školy – viz např. Daneš (1974), Firbas (1992) a další; z novějších prací věnovaných jazykovému páru čeština – španělština viz např. Aurová (2016, 2017); ve španělské translatologické literatuře tuto teorii prezentuje Hurtado Albir (2001, str. 422).

liší v závislosti na typologických charakteristikách konkrétního jazyka. Nerespektování zákonitost textové výstavby specifických pro daný jazyk ze strany překladatele vede k tomu, že je přeložený text „méně plynulý" a hůře čitelný a cílový čtenář je nucen vyvinout větší úsilí při inferenci významu. Jinými slovy v takovém případě dochází k porušení komunikační normy, kterou chápeme jakou obecnou tendenci překladatele zajistit co nejefektivnější komunikaci, a dále normy tzv. normy očekávání (anglicky *expectancy norm*).[3]

Navzdory tomu, že aspekty větné a nadvětné výstavby hrají z tohoto pohledu zásadní roli (koherence je jednou ze základních vlastností, kterou čtenář od textu očekává), v porovnání s ostatními oblastmi, které jsou potenciálním zdrojem překladatelských problémů (např. morfologie, terminologie apod.), je jim v translatologickém výzkumu věnován podstatně menší prostor.[4,5]

Pokud jde o konkrétní charakteristiku češtiny a španělštiny, *Moderní gramatika španělštiny* určená české široké veřejnosti uvádí, že ačkoli je slovosled v obou jazycích poměrně volný, existují mezi nimi určité rozdíly.[6] Dále autoři uvádějí, že španělský slovosled je ovlivněn dvěma činiteli, obsahově významovým a gramatickým. Mezi tendencemi pozorovanými ve španělštině je zmíněno mimo jiné postavení podmětu před slovesem a předmětu za slovesem, příslovečné určení ve španělštině má podle autorů tendenci stát na úplném začátku nebo naopak na konci věty. Podrobněji tuto problematiku rozpracovává ve své monografii Aurová, která strukturním omezením slovosledu ve španělštině věnuje celou pátou kapitolu, a vymezuje v zásadě tři obligatorní strukturní požadavky a dále několik tendencí.[7] V závěru autorka na základě pozorování rozsáhlého vzorku originálních a překladových textů konstatuje, že se princip AČV ve španělštině uplatňuje méně striktně než v češtině (o čemž svědčí případy, kdy pravidla AČ nebyla ve španělštině použita, ačkoli tomu výše zmíněná obligatorní omezení nebrání).[8]

3 Viz Chesterman (2000, s. 77-81).

4 K objasnění některých jevů souvisejících s organizací věty a textu s ohledem na překlad mezi češtinou a španělštinou (a zejména na překlad do španělštiny jako nemateřského jazyka) přispěla několika studiemi právě J. Králová (1999a, 1999b, 2006); problematikou překladu nadvětných struktur se zabývá např. V. Obdržálková (2013).

5 Srov. také případová studie V. Obdržálkové (2019), která zmiňuje nedostatky v oblasti slovosledu ve studentských i profesionálních překladech právních textů z angličtiny do češtiny.

6 Báez San José, Dubský, Králová, 1999, s. 209-211.

7 M. Aurová, 2017, s. 127-157. Z důvodu omezeného prostoru a značné složitosti strukturních omezení pouze odkazujeme na příslušnou kapitolu.

8 *Ibid*, s. 252

Metoda

Jako materiál pro tuto studii byly použity studentské překlady vypracované v rámci semináře Překlad III vyučovaného ve druhém ročníku bakalářského studijního programu Španělština pro mezikulturní komunikaci. Do analýzy byly zahrnuty čtyři výchozí texty (zhruba polovina všech textů přeložených v semináři; s ohledem na porovnatelnost nebyly zahrnuty texty administrativně-právní a překlad interview) a osm studentek (které vypracovaly a odevzdaly překlady všech čtyř textů). Celkem tedy bylo analyzováno 32 překladů. Vzhledem k tomu, že se v semináři pracuje s autentickými a pokud možno ucelenými texty, mají originály variabilní rozsah (nejkratší 210 slov, nejdelší 632 slov). Stručnou charakteristiku originálů uvádíme v následující tabulce:

Text	Charakteristika	Počet slov	Počet vět
T1	Publicistický / populárně-naučný text publikovaný v internetovém deníku El País představující novou metodu léčby spánkové apnoe. Převažuje slohový postup výkladový a popisný.	632	29
T2	Text z oblasti architektury popisující stavbu. Funkční styl odborný.	371	12
T3	Krátká anotace k filmu uveřejněná v rámci výstavy filmových plakátů konané v Instituto Cervantes.	210	5
T4	Dvě krátké kapitoly z životopisu Francisca de Goyi, který zároveň prezentuje jeho díla z různých časových období. Funkční styl odborný (populárně naučný). Slohový postup výkladový a popisný.	373	13

Tabulka 1: Charakteristika originálních textů

Všechny překlady byly v rámci semináře opraveny vyučující (která je zároveň autorkou tohoto příspěvku). Z opravených překladů byly excerpovány segmenty vyhodnocené jako defektní, přičemž podstata identifikované chyby ležela v rovině aktuálního členění větného. Ačkoli si uvědomujeme, že hodnocení přijatelnosti na rovině slovosledu může být do určité míry subjektivní, domníváme se, že pro posouzení obecných tendencí je posouzení jedním člověkem dostačující. U každé chyby zařazené do analýzy byla identifikována její příčina. Do analýzy nebyla zahrnuta řešení, která sice vykazovala defektní slovosled, avšak bez souvislosti s aktuálním členěním větným (např. nepravé skladební dvojice). Excerpované segmenty byly následně analyzovány a roztříděny s cílem popsat překladatelské chyby na rovině AČV z hlediska frekvence výskytu a nastínit jejich typologii na základě mechanismu vzniku. Dále se změříme na vztah mezi chybnými

řešeními a dosud popsanými strukturními rozdíly mezi češtinou a španělštinou a na možnou aplikaci výsledků ve výuce překladu.

Výsledky

V analyzovaných studentských překladech bylo identifikováno celkem 72 řešení, která byla vyhodnocena jako nevyhovující a souvisela s aktuálním členěním větným; ve většině případů se jednalo o chyby kolektivní, tj. stejné chyby se dopustilo více studentek.[9] Z tohoto pohledu tedy překlady obsahovaly celkem 26 různých chyb (typů) v 72 výskytech. Pokud sečteme všechny texty a jejich překlady dohromady, jedna normovaná strana (250 slov) obsahuje v průměru 1,4 chyby související s AČV. Za převažující obecnou příčinu volby neodpovídajících řešení lez považovat interferenci větné stavby originálu, která se projevila v případě 16 chybných řešení (57 výskytů). U jedenácti různých chyb (15 výskytů) nebyl vliv interference pozorován a ne zcela vyhovující větná stavba tedy byla výsledkem reformulace bez přímého vlivu jazyka originálu. Zajímavé jsou čtyři případy, kdy by doslovný převod španělské struktury originálu býval byl lepším řešením než méně doslovná verze. Zároveň z výše uvedených čísel vyplývá, že nežádoucí vliv jazyka originálu stojí za většinou „kolektivních chyb", tedy případů, kdy se stejné chyby dopustil větší počet překladatelek.

Dále jsme se při analýze pokusili chybná řešení kategorizovat podle toho, jakým způsobem jsou v rozporu se zásadami větné a textové výstavby v češtině. Taková kategorizace je samozřejmě poměrně složitá vzhledem k tomu, že na řadě chyb se podílí několik faktorů zároveň, navržené kategorie se tedy snaží postihnout vždy hlavní problém na pozadí chybného řešení, zejména s ohledem na proces překladu a jeho výsledek. Tímto způsobem lze identifikované chyby zhruba rozdělit do čtyř kategorií:

1 Chyby související s interpretací mimotextovým kontextem a znalostmi překladatele.
2 Nerespektování kontextově zapojených prvků známých z předchozího textu.
3 Porušení principu výpovědního dynamismu.
4 Vytýkací vazby.

9 Zde je třeba poznamenat, že s ohledem na to, že zkoumanou jednotkou jsou v našem případě syntagmata, klauze a věty, byla jako „stejná chyba" hodnocena řešení se shodným nebo velmi podobným pořadím větných členů (rozhodujícím faktorem byl princip vzniku chyby), ačkoli přesné znění jednotlivých verzí pochopitelně nebylo zcela totožné.

Chyby související s interpretací, mimotextovým kontextem a znalostmi překladatele

Do této kategorie řadíme tři z celkových dvacet šesti chybných řešení (v celkovém počtu 12 výskytů). Tuto kategorii vymezujeme jako samostatnou, protože se jedná o chyby související s větším či menším posunem významu, jak ilustruje následující příklad:[10]

(1)a. *Un nuevo tratamiento,* realizado por primera vez en España*, ha logrado tratar con éxito el síndrome de apnea obstructiva del sueño (*SAOS*) en dos pacientes.*

b. Nová léčba, která byla poprvé provedena ve Španělsku*, úspěšně vyléčila syndrom obstrukční spánkové apnoe (*OSAS*) u dvou pacientů.*

c. Nová léčba, která byla ve Španělsku provedena poprvé*, zafungovala na syndrom obstrukční spánkové apnoe (*OSAS*) u dvou pacientů.*

Jak je patrné, problém v tomto případě spočívá v převodu volného přívlastku *realizado por primera vez en España*, který překladatel musí správně interpretovat na základě znalosti situačního kontextu (musí tedy vědět, že Španělsko nebylo úplně první zemí, kde léčbu vyzkoušeli). V analyzovaném vzorku ke správné interpretaci dospěly pouze tři z osmi hodnocených studentek. Interference jazyka originálu se v tomto případě projevuje v tom smyslu, že studentky interpretovaly spojení *en España* jako jádro citovaného segmentu, který by v této (nesprávné) interpretaci odpovídal na otázku „Kde byla léčba provedena poprvé?". Ve skutečnosti však příslovečné určení *en España* omezuje platnost předcházejícího *por primera vez*. Dalším příkladem situace, kdy se překladatel do češtiny musí rozhodnout pro jednoznačnou interpretaci při zapojení mimotextových znalostí, je následující věta:

(2) a. … *el pintor José Luzán, muy diestro en en la realización de los grandes lienzos de tema religioso,* tan prodigados en el último barroco.

b. … *malíře Josého Luzána, velmi zručného na tvorbu velkých pláten s náboženskými tématy,* která byla oblíbená v období pozdního baroka.

c. … *malíře Josého Luzána, významného autora velkých pláten s náboženskými tématy,* která byla v období pozdního baroka velmi oblíbená.

10 U každého příkladu uvádíme na prvním místě španělský originál, následuje studentský překlad hodnocený jako nevyhovující a na třetím místě zrevidovaný překlad navržený autorkou. Studentské překlady jsou uvedeny v doslovném znění, někde včetně dalších nedostatků (např. v interpunkci, volbě lexika), kterým zde nevěnujeme pozornost.

José Luzán je představitelem pozdního baroka, příslovečné určení *v období pozdního baroka* by tudíž v češtině mělo stát před druhou částí jmenného přísudku. Různé varianty verze b., které použilo šest studentek, narušuje kontinuitu mezi prvky *Luzán* a *baroko*, což může čtenáře vést k mylné interpretaci (tj. že Luzán působil v jiném historickém období). Ve španělštině je prioritním principem umístění příslovečného určení do finální pozice ve větě, zmíněnou významovou implikaci v tomto případě španělština není schopná slovosledem postihnout.

Nerespektování kontextově zapojených prvků známých z předchozího textu

Do této kategorie spadalo celkem jedenáct z identifikovaných chybných řešení (ve 34 výskytech). Podstata těchto chyb nejčastěji spočívá v tom, že se v překladu v pozici jádra vyskytuje buď již dříve uvedené textové hypertéma (5 případů), nebo prvek, který je rématem předchozí věty (4 případy), případně souvisí se zapojenou informací (tj. jedná se např. o specifikaci dříve formulovaného tématu – 2 případy). V tomto smyslu tedy tento typ chyb souvisí s narušením tematických posloupností popsaných Danešem.[11] V celkem osmi případech chybné řešení vyplynulo z doslovného překladu, kdy ve španělském originálu stála kontextově zapojená informace v pozici za slovesem coby předmět (4 případy) nebo příslovečné určení (4 případy). Pro ilustraci si opět uvedeme dva příklady:

(3)a. *Este síndrome afecta a alrededor de un 4% de la población adulta, según estudios epidemiológicos internacionales, explican los doctores que* llevaron a cabo la intervención*, Peter Baptista y Juan Alcalde.*

b. *Podle mezinárodních epidemiologických studií, tento syndrom postihuje cca 4% dospělé populace, jak vysvětlují lékaři Peter Baptista a Juan Alcalde, kteří* provedli intervenci pacientům.

c. Podle mezinárodních epidemiologických studií, tento syndrom postihuje cca 4% dospělé populace, jak vysvětlují lékaři Peter Baptista a Juan Alcalde, kteří zákrok provedli.

Vzhledem k tomu, že *zákrok* (*intervención*) je tématem celého článku, měl by podle principů AČV uplatňovaných v češtině stát před slovesem, na rozdíl od španělštiny, kde se uplatňuje strukturní omezení, v tomto případě

11 Viz F. Daneš 1985 a 1994.

postavení předmětu napravo od slovesa a zároveň nemožnost umístit sloveso do finální pozice.

(4)a. *…, le encargaron los bocetos para decorar la bóveda del coro de la basílica del Pilar, en Zaragoza, en los que se muestra plenamente influido por los pintores barrocos italianos; al año siguiente, y en sólo cuatro meses,* logró pintar al fresco el tema de esos bocetos: la Adoración del nombre de Dios por los ángeles.

b. *Po návratu do Španělska dostal v roce 1771 zakázku na ozdobnou malbu na klenbě nad chórem v Bazilice Panny Marie na Sloupu v Zaragoze, v jejímž vyhotovení se projevil vliv italských barokních malířů. Během čtyř měsíců dalšího roku* zvládl dokončit malbu la Adoración del nombre de Dios por los ángeles podle předchozích návrhů.

c. *…, byl požádán, aby vytvořil* návrhy výzdoby pro klenbu chóru v Bazilice Panny Marie na sloupu v *Zaragoze, ve kterých se plně projevil vliv italských barokních umělců. Za pouhé čtyři měsíce následujícího roku* podle těchto návrhů namaloval fresku Uctívání jména božího anděly.

V tomto příkladu se ve španělštině je předmět *los bocetos* poprvé zmíněn v úvodu souvětí; podruhé se stejný výraz objevuje v poslední větě souvětí na předposlední pozici vpravo od slovesa jako přívlastek rozvíjející předmět – *el tema de esos bocetos*. V citovaném českém překladu, kde je zachována struktura originálu a výraz *návrhy* se i při druhé zmínce objevuje za slovesem a dokonce na posledním místě ve větě, se vytrácí souvislost (respektive vtah totožnosti) mezi výrazem *zakázka* použitým jako ekvivalent pro *los bocetos* v první části a spojením *tyto návrhy* v části druhé, čtenář tedy může mít dojem, že jde o dvě různá, na sobě nezávislá díla. Tento efekt je ještě podtržen tím, že překladatelka nahrazuje ukazovací zájmeno *esos* (*těchto*) poměrně vágním adjektivem *předchozích*. Při zachování ukazujícího zájmena by byl sice význam pro českého čtenáře jednoznačný, ale i tak by překlad v češtině zněl nepřirozeně vzhledem k narušení očekávané posloupnosti informací od známého k novému; z pohledu češtiny je logickým jádrem poslední věty *freska* (a její název), která by tudíž měla stát ve finální pozici. Zároveň se zdá, že výstavba této věty ve španělštině odráží výše zmíněnou nižší citlivost španělštiny vůči principům AČV. Teoreticky by totiž bylo možné pořadí větných členů ve sledované části změnit (*logró pintar el tema de esos bocetos al fresco*), avšak autor z nějakého důvodu upřednostnil výše citovanou verzi.

Porušení principu výpovědního dynamismu

Do této kategorie jsme zařadili řešení, jejichž problematičnost spočívá v neadekvátním řazení jednotlivých složek z hlediska stupně jejich závažnosti, tj. informace, kterou lze v daném kontextu považovat za méně závažnou, následuje po informaci, kterou chápeme jako závažnější. Tento problém stojí na pozadí deseti různých chybných řešení (ve 22 výskytech). Interference jazyka originálu se projevila u pěti z chybných řešení zařazených do této kategorie (všechny nějakým způsobem souvisely s umístěním příslovečného určení v koncové pozici věty či klauze), ve zbývajících pěti případech došlo k porušení tohoto principu při reformulaci, bez přímého vlivu originálu.

(5)a. *Las relaciones artísticas de Goya con su paisano y protector Francisco Bayeu, pintor de cámara de Carlos* III*, le hicieron conocer a su hermana Josefa,* con la que contrajo matrimonio en *1773*.

b. … *Skrze něj se Goya seznámil s jeho sestrou Josefou,* s níž se oženil v roce *1773*.

c. … *Díky němu Goya poznal jeho sestru Josefu,* se kterou se v roce *1773* oženil.

Ačkoli řešení hodnocené jako nevyhovující v tomto případě nemá vliv na interpretaci významu, s ohledem na stupeň závažnosti jednotlivých složek sdělení se v češtině jeví jako přirozenější umístit do pozice jádra sloveso. Tato záležitost souvisí také s kompozičním principem výstavby životopisu, kdy jednotlivé věty odpovídají na otázku «Co se stalo v daném roce?» a letopočty zaujímají pozici východiska. Tento princip se v analyzovaném textu uplatňuje i ve španělštině, kdy je v ostatních větách časový údaj uváděn na prvním místě ve větě (a oddělen čárkou). Citovaný segment se však z tohoto způsobu řazení informací vymyká z důvodu strukturního omezení, tj. preferovaného postavení příslovečného určení za slovesem ve vztažné větě.

Další příklad ilustruje situaci, kdy je ve španělštině příslovečné určení na konci věty oddělené čárkou:

(6)a. *En mayo de 1775, Goya hizo la primera entrega de cinco cartones a la Real Fábrica, comenzando así una labor que habría de continuar* durante quince años, salvo ligeras interrupciones.

b. *V květnu roku 1775 předal Goya svých prvních pět skic Královské Manufaktuře, čímž odstartoval* práci na dalších patnáct let, kromě pár drobných přerušení.

c. *V květnu roku 1775 předal Goya Královské manufaktuře prvních pět skic, čímž začala spolupráce,* která až na několik kratších přerušení trvala patnáct let.

Zatímco ve španělštině má druhé příslovečné určení povahu doplňující informace, při doslovném překladu do češtiny je na něj položen důraz, ačkoli z kontextu je patrné, že logickým jádrem vedlejší věty je časový údaj.

Vytýkací konstrukce

Poslední kategorii, kterou jsme na základě analýzy studentských překladů vymezili, chápeme spíše jak okrajovou, protože zahrnuje chyby čistě stylistické, neovlivňující ani význam ani koherenci textu. Zahrnuli jsme do ní případy, kdy je v překladu použita „nadbytečná" vytýkací vazba. Tento typ chyby se v analyzovaných textech vyskytl ve dvou různých případech a celkem u čtyř studentek. V jednom případě byla vytýkací vazba doslova převzata z originálu (viz příklad 7), ve druhém ji však studentka použila v místě, kde v originálu nebyla.

(7)a. *Los pacientes con indicación para este nuevo tratamiento son aquellos que cuenten con una valoración otorrinolaringológica adecuada.*
b. *Pacienti s indikací pro tuto novou léčbu jsou ti, kteří mají odpovídající* ORL *posouzení.*
c. *Pacienti indikovaní k této léčbě musejí mít odpovídající doporučení od specialisty na* ORL.

Závěr

Naše krátká studie ukazuje, že chybná řešení vyplývající z neadekvátního uplatňování principů AČV jsou ve studentských překladech do češtiny relativně častým jevem. Jejich závažnost z hlediska celkové kvality překladu je různá, od nedostatků čistě stylistických přes menší či větší narušení koherence překladu po několik případů, kdy defektní výstavba věty vede k významovému posunu.[12] Obecně lze říci, že za většinou z celkového počtu chyb stojí interference, tedy nežádoucí kopírování větné stavby originálu v situacích, kdy se princip AČV v každém z jazyků uplatňuje různou měrou. V analyzovaném korpusu se takový negativní vliv originálu

12 Z pohledu didaktiky překladu si zvláštní pozornost zasluhují významové posuny vzniklé v důsledku toho, že překladatel interpretuje španělský originál v souladu se zásadami větné výstavby platnými pro češtinu.

v podstatě ve všech případech projevil tam, kde španělština preferuje při řazení informací jiná pravidla než AČV (konkrétně šlo zejména o tendenci k umístění předmětu za sloveso a příslovečného určení na konec věty), zatímco v češtině se respektování AČV jeví jako závazné. Opačný případ v našem vzorku pozorován nebyl. Z tohoto pohledu tedy výsledky potvrzují předpoklad, že španělština je vůči principům AČV méně citlivá než čeština (viz oddíl 2); s tímto rozdílem podle našeho názoru souvisí i případy, ve kterých čeština vykazuje větší schopnost odlišit pomocí AČV význam.

Menší skupinu v analyzovaných překladech tvoří chyby související s aktuálním členěním větným vzniklé při reformulaci bez přímého vlivu výchozího textu. Obecně platí, že neodpovídající řešení v této skupině jsou většinou individuální (tj. vyskytují se pouze v jednom překladu) a jejich závažnost je nižší. Zároveň však do značné míry svědčí o tom, že intuitivní schopnost rodilých mluvčích vystavět větu a text v souladu s konvencemi češtiny není zcela stoprocentní.

Při formulaci doporučení pro výuku překladu ze španělštiny do češtiny je třeba brát v úvahu dva aspekty, za prvé, že studenti (i profesionální překladatelé) při strukturaci vět v mateřském jazyce postupují do značné míry intuitivně, a za druhé, že principy větné výstavby se v obou jazycích v řadě ohledů shodují. Pozornost je tedy třeba zaměřit na rozvíjení vnímavosti studentů k obecným zákonitostem fungování slovosledu v češtině (včetně postavení kontextově zapojených prvků a uplatňování tematických posloupností) a dále na osvětlení aspektů specifických pro španělštinu. Jedním z důležitých cílů je i v tomto případě přimět budoucí překladatele k tomu, aby při hledání řešení využívali paradigma možností češtiny v dostatečné šíři.[13]

Bibliografie

AUROVÁ, Miroslava. «La perspectiva funcional de la oración (PFO) en la traducción: paradigmas e instrucciones selectivas» en *Mutatis Mutandis: Revista Latinoamericana de Traducción,* vol. 9, n.º 2 (Ejemplar dedicado a: «The Art of translation»: Jiří Levý (1926-1967) y la otra historia de la Traductología), 2016, pp. 383-400.

AUROVÁ, Miroslava. *Srovnání aktuálního členění v češtině a španělštině: textově-lingvistický přístup*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Episteme. Theoria. 2017.

13 Srov. Králová (1999b, str. 151), která stejný požadavek formuluje pro překlad z češtiny do španělštiny.

BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio, Jana KRÁLOVÁ-KULLOVÁ y Josef DUBSKÝ. *Moderní gramatika španělštiny*. Plzeň: Fraus, 1999.

DANEŠ, František. «Functional Sentence Perspective and the Organization of the Text» en Daneš, F. (ed.), *Papers on Functional Sentence Perspective*, 1974, pp. 106-128.

DANEŠ, František. «Tematické posloupnosti a jevy příbuzné» in Daneš, F., *Věta a text*, 1985, pp. 207-218.

DANEŠ, František. «Odstavec jako centrální jednotka tematicko-kompoziční výstavby textu (na materiále textů výkladových)» en *SaS* 55, 1994, pp. 1-17.

FIRBAS, Jan. Functional Sentence Perspective in Written and Spoken Communication. Cambridge: Cambridge University Press, 1992.

HURTADO ALBIR, Amparo. *Traducción y traductológia: introducción a la traductología*. Madrid: Cátedra, 2001.

CHESTERMAN, Andrew. *Memes of translation: the spread of ideas in translation theory*. John Benjamins Publishing Company, 1997.

KRÁLOVÁ, Jana. «Paradigmas y selección de medios lingüísticos en la traducción inversa» en M. Á. Vega Cernuda, R. Martín-Gaitero (Eds.), *Lengua y cultura: estudios en torno a la traducción*: *volumen II de las actas de los VII Encuentros Complutenses en torno a la traducción*. Madrid: Instituto Universitario de Lenguas Modernas y Traductores, 199, pp. 149-150.

KRÁLOVÁ, Jana «Estructura del párrafo como rasgo estilístico» en P. Corness, J. Králová (Eds.), *Folia translatologica-Issues of translation into a non-native languages* Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 1999, pp. 134-153.

KRÁLOVÁ, Jana. «El enfoque contrastivo del complemento circunstancial en español desde la óptica del hablante checo» en M. Casado Velarde, R. González Ruiz, Ma. V. Romero Gualda (Eds.), *Análisis del discurso: lengua, cultura, valores. Actas del I Congreso Internacional*, vol. 2. Madrid: Arco Libros, 2006, pp. 1961-1974.

OBDRŽÁLKOVÁ, Vanda. «El párrafo como unidad sintáctico-formal y temática de textos expositivo-argumentativos en checo y español: Enfoque Contrastivo y Traductológico» en Sendebar, 24, pp. 127-150.

OBDRŽÁLKOVÁ, Vanda. «Communicative and Textual Competence in Translations of Legal Texts from English into Czech: A Case Study» en *CLINA: An Interdisciplinary Journal of Translation, Interpreting and Intercultural Communication*, vol. 2019, 2019, pp. 99-119.

Výchozí texty

BALLESTERO ARRANZ, Ernesto. *Historia Historia del Arte Español* 47. Goya. Hiares, 2015.

Https://www.abc.es/salud/enfermedades/abci-realizan-primera-espana-terapia-exito-para-sindrome-apnea-obstructiva-sueno-201603032038_noticia.html.

Http://www.arquitecturaviva.com/es/Info/News/Details/5520.